

NÝGGJÁRSRØÐAN HJÁ LØGMANNI

Helena Dam á Neystabø:

Grundarlagið viknar – ferð má setast á vinnulívspolitikkin

Í nýggjársrøðuni nevnið lögmaður einki um útflutningstølini, sum minka, og tann veruleikin má ikki gloymast og tigast burtur. Vit mugu fáa ferð á vinnulívspolitikkin, sigur Helena Dam á Neystabø, løgtingskvinna

Helena Dam á Neystabø, formaður í Sjálvstýrisflokkinum heldur, at nýggjársrøðan hjá løgmanni er tekin um, at tey tungu politisku tiltøkini, sum Sjálvstýrisflokkurin hevur verið við til at tikið tey seinastu trý árin, eru um at bera ávøkst.

– Tað ber til at siga, at í 1996 verður eitt sindur lættari at vera føroyingur, sigur hon.

– Løgmaður finst at, at Løgtingið bordreiddi við sjálvstøðuborði, tá ið figgi-

arlógin skuldi samtykkjast, tí endamálið er javnvág á figgjárlógini 1998.

– Hevði sambandsflokkurin fylgt Sjálvstýrisflokkinum í landsstýrinum og í løgtinginum, so var ikki neyðugt at boða frá ógvusligum sparringum í 1996. So høvdu tær verið longu framdar.

– Annars kann nevast, at á fleiri málsokjum, sum Sambandsflokkurin umsitur, eru útreiðslurnar hækkaðar.

Helena Dam á Neystabø

heldur tó at Edmund Joensen gloymdi eitt týðningarmikið tekin í røðu síni.

– Løgmaður nevnið einki um útflutningstól, og at føroyski útflutningurin minkar. Tað merkir, at sjálv grundarlagið viknar. Hesin veruleiki má ikki gloymast og tigast burtur, sigur hon.

Vinnulívspolitikkurin

– Tað má fáast nógv meira ferð á vinnulívspolitikkin, tí hann virkar ikki nóg væl. Tað ber ikki til bara at endurtaka setningin, at vit

Helena Dam á Neystabø saknar útflutningstól í røðuni hjá løgmanni

mugu finna nýggjar vinnur. Tað má gerast, slær Helena Dam á Neystabø fast.

Fólk við serligum førleika og royndum mugu setast burturav at-arbeida við

og gera støðuna upp við víkjandi føroyskum idnaði í framtíðini, sigur hon.

Formaðurin í Sjálvstýrisflokkinum heldur, at fleiri av teimum skipanum, sum

eru settar í verk, vísa seg ikki at virka.

– Tað eiga vit at taka avleiðingarnar av beinanvegin, sigur hon.

ek

Framhald av síðu 8

kappingarferð á øllum økjum at versna, eisini á fiskivinnuøkinum.

Føroyingar seta stórar vónir til eina møgulega oljuvinnu. Vónandi gerst hon veruleiki; men áðrenn vit fara í gongd við henda vinnuveg, eiga vit at gera okkum púra geitt, at ein oljuvinna er komandi og farandi. Føroyar eru og verða í høvuðsheitum ein fiskivinnutjóð.

Stýrisskipanin

Síðani ólavsokei hava løgting og landsstýri virkað undir nýggju stýrisskipanarskipanini.

Nýggja stýrisskipanin ber í sær, at samgongan kann halda fram, hóast hon ikki hevur meiriluta á tingi. Hetta er ein avbjóðing fyri fólkavaldið.

Í komandi tíðum fara vit óivað at siggja samgongu søkja sær stuðul frá politikarum í andstöðu.

Hetta er fyrsta landsstýrið síðani heimaðstýrið, ið er í holt við móvíst at umleggja almennu umsitingina.

Ráðharraábyrgdin er seinast liður í stýrisskipanarlógini, sum kemur í gildi á ólavsokei.

Umlegggingin av almennu umsitingini, sum nú fer fram, er byrjanin til eina broytingargongd fyri at effektivisera og rationalisera almennu umsitingina. Henda fer at halda fram eisini eftir ólavsokei. Almenn starvsfólk ganga tí eina spennandi tíð á móti.

Ríkismál

Tað er av stórum týðningi, at sambandið Føroya og Danmarkar millum altíð er gott, og at tað fær neyðuga røkt alla tíðina.

Í seinastuni hava víðurskiptini við Danmark verið ávirkað av búskaparliga skræðlinum í Føroyum, málinum um bankakanningina og kravinum um endurgjald fyri bankabjargingarnar.

Hetta førði við sær, at røddir aftur hoyrdust við kravi um løysing og uppskot um, hvør ið skal gjalda. Onnur góvu heimaðstýrslógini skyldina fyri, at alt gekk galið og kravdu eina sjálvstýrslóg í staðin fyri heimaðstýrslógina.

Í kjalarvørinum av hesum vóru tvær veljarakanningar gjørdar. Tær vistu eina polarisering í føroyskum politikki, serliga í víðurskiptunum við Danmark. Vit kunnu tí staðfesta, at teir flokkar, ið hava eina avgjørdastøðu til ríkisfelagskapin, finga dygga undirtøku.

Óg ríkisfelagskapur in er styrktur. Tær nógvu almennu vitjanirnar í summari bera boð um at danir leggja dent á ríkisfelagskapin. Hægstu umboðini fyri danska ríkið og dansku stjórnina vitjaðu í ár, og komandi ár verður einki undantak í so máta.

Víðurskiptini í ríkisfelagskapinum sum heild gjørdur, at grønlandski landsstýrisformaðurin kom við hugskoti um at skipa eitt ríkisráð, har allir trýggir ríkispartarnir kunnu bera

torfórar spurningar upp á mál, áðrenn teir elva til trupulleikar í ríkisfelagskapinum. Føroya lögmaður tók undir við hesum.

Forsætismálaráðharrin kallaði saman til fundar í ríkisráðinum og fyrsti fundur varð hildin í november í ár. Niðurstøðan var, at nógvir av teimum trupulleikum, ið stinga seg upp í ríkisfelagskapinum, kundu verið løystir við at forsætismálaráðharrin, grønlandski landsstýrisformaðurin og Føroya lögmaður tosa sama á jøvnum fœti. Avgjørt varð, at ríkisráðið skuldi hava fastan fund á hvørjum ári.

Eftir minni bestu sannføring bagir sjálvari heimaðstýrslógini einki. Hon hevur staðið sína roynd. Tað er harafturimóti á tí praktiska økinum, at broytingar eru neyðugar, tá talan er um øki, ið heimaðstýrslógin fevnir um, og øki, hon ikki fevnir um. Sovorðin mál fara at verða viðgjørd í ríkisráðinum.

Alheims samstarv

Øll samfelag, stór og smá, hava tørv á millumtjóða samstarvi.

Vit hava fleiri dømi um stýrisskipanir, ið eru farnar til grundar, tí lond hava byrgt seg inni og sostatt forðað fyri samfelagsligari menning. Hóast fjarskotin eiga vit at ansa eftir at hetta ikki hendir okkum aftur.

Treytin fyri øllum samstarvi er, at tað er til fyrimunar fyri allar partar. Skulu vit samstarva við onnur, mugu vit eisini geva

teimum sømdir hjá okkum.

Í nýggjársrøðuni í fjør segði eg, at okkara møguleikar í ES samstarvi eru ov vánaligir, og tað standi eg við. Landsstýrið kannar í lóguni galdandi ES sáttmála, og tá tað er gjørt, verður støða tikin til framtíðar samstarvið við ES. Persónliga fegnist eg um ES kjakið, ið verður hevt. Hetta verður eitt týðningarmikið mál at taka støðu til í komandi tíðum.

Framtíðin

Føroyingar hava búleikast á hesum klettum í meira enn 1000 ár, og nú nærkast vit skjótt teimum næstu 1000 árunum.

Spyrjast kann tí, hvørji politisk mál eiga at verða rokkin áðrenn ár 2000.

Tað livfrøðiliga markið fyri, hvat ið kann takast úr tí tilfeinginum, vit ráða yvir, skal tá kunna ásetast mundað neyvari enn í dag. Eingin ivi má vera um, hvat ið er forsvarligt at veidda av fiskastovnum.

Vit eiga tá at hava fingið eina samanseting av flotanum og fiskivinnuni á landi, ið er effektiv, soleiðis at vit eru fult kappingarfor á alheims marknaðinum.

Vit eiga at hava sett í gongd aðrar vinnur, og arbeiddi at gera Føroya land til ein tilfeingisdepil má tá vera veruleiki.

Vit eiga tá at hava fingið marknaðarviðurskiptini við ES í rætt lag, soleiðis at tey eru nøktandi fyri Føroyar.

Vit mega tá hava eitt

samfelag, ið rúmar øllum føroyingum, ið vilja búleikast her. Hesi mál náa vit bert, um vit halda fast og nýta framgongdina við skili og soleiðis styrkja samfelagið.

Hetta er ein spurningur um vilja og álit. Fyrst og fremt um álit á okkum sjálvi, men eisini um álit á hvør annan. Vit hava særð, at mong hava mist mótið og álitit seinastu árin.

Við tey vil eg siga, at uttan tykkara part gongur tað ikki. Um ikki øll eru við, kunnu vit ikki endurreisa búskapin og samfelagið. Øll mugu vit draga eina linu. Spjalding og ráðaloysi fara ongan veg.

Endi

Hetta árið, sum nú fer undir lok, byrjaði sum øll onnur ár við góðynskjum til hvør annan. Hesi góðynski í mynda ta vón, sum er livsneyðug í trøngum tíðum.

Tó sum gamla orðtakið sigur: «Mongum brestur ætlan». Ofta tykist mannanna okkara menningarleys, men tað eru fyribrigdi, vit menniskju ikki kunnu ella skulu skilja.

Viljan og vónina mugu vit ongantíð missa, tí sum skaldið sigur:

«Viljan er sterkasta svørðið – bitur á harðasta stál – vónin er bjartasti brandur – lýsir tær veg fram á mál.»

Tað hevur eydnast okkum at vent gongdini í Føroyum.